

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PILIEČIŲ NUOSAVYBĖS TEISIŲ Į IŠLIKUSĮ
NEKILNOJAMĄJĮ TURĄ ATKŪRIMO ĮSTATYMO NR. VIII-359 5, 12, 16 IR 21
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-2109**

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2018 m. kovo 28 d. sprendimo Nr. SV-S-647 „Dėl teisės aktų projektų išvadų“ 1 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė nutaria:

Nepritarti Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo Nr. VIII-359 5, 12, 16 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektui Nr. XIIP-2109 (toliau – Įstatymo projektas) dėl toliau išdėstytų argumentų:

1. Įstatymo projekto 1 ir 2 straipsniuose siūlomos nuostatos dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo (toliau – Atkūrimo įstatymas) 5 ir 12 straipsnių pakeitimo ir papildymo iš esmės analogiškos Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 5 ir 12 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-921, dėl kurio Lietuvos Respublikos Vyriausybė savo poziciją Seimui išdėstė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. sausio 22 d. nutarime Nr. 56 „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 5 ir 12 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-921“ (toliau – Išvada), 1 ir 2 straipsnio nuostatomis. Lietuvos Respublikos Vyriausybė lieka prie Išvados 1–3 ir 5 punktuose išdėstytų argumentų.

2. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2014 m. spalio 30 d. nutarime Nr. KT46-N14/2014 „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies (2006 m. lapkričio 16 d. redakcija), 12 straipsnio 1 dalies (2006 m. lapkričio 16 d. redakcija) nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“, pripažino, kad Įstatymo projekte siūlomos keisti Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 5 straipsnio 2 dalies ir 12 straipsnio 1 dalies nuostatos neprieštaruja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2014 m. spalio 30 d. nutarime Nr. KT46-N14/2014 išdėstytus argumentus, konstatuotina, kad Įstatymo projekto 1 ir 2 straipsniuose siūlomas iš pagrindų nuosavybės teisių atkūrimo į žemę miestuose sąlygas

keičiantis naujas teisinis reguliavimas, praėjus net 27 metams nuo nuosavybės teisių atkūrimo į žemę proceso pradžios ir per šį laiką miestuose nuosavybės teises atkūrus į 91 proc. piliečių prašymuose nurodyto žemės ploto, gali pažeisti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintus kitų piliečių lygiateisiškumo ir teisėtų lūkesčių principus. Be to, tenkinant tik asmenų, turinčių teisę atkurti nuosavybės teises, interesą nuosavybės teises į minėtą žemę atkurti natūra ir nepaisant visuomenės, kurios nariai yra ir asmenys, kuriems jų nuosavybės teise turimų statinių eksploatacijai reikalinga tokia žemė, interesų dėl tos pačios žemės, nebūtų laikomasi konstitucinio reikalavimo derinti tokius interesus ir nebūtų apsaugotos kitos Konstitucijoje įtvirtintos vertybės – *inter alia* atviros, teisingos, darnios pilietinės visuomenės siekis (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2014 m. spalio 30 d. nutarimas Nr. KT46-N14/2014).

3. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad: įstatymų leidėjas, reguliuodamas paneigtų nuosavybės teisių atkūrimą, turi diskreciją nustatyti nuosavybės teisių atkūrimo sąlygas ir tvarką; pradėtas restitucijos procesas negali tęstis nepagrįstai ilgai; taigi atitinkamų santykių teisinio reguliavimo pakeitimai taip pat negali būti tokie, kad sudarytų prielaidas nepagrįstai ilgai tęsti šį procesą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2010 m. gruodžio 22 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 2 straipsnio (2003 m. spalio 14 d. redakcija) 1 dalies, 10 straipsnio (2004 m. spalio 12 d. redakcija) 1 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai). Įstatymo projekte siūlomas naujas teisinis reguliavimas, pagal kurį iš pagrindų būtų pakeistos nuosavybės teisių atkūrimo į žemę miestuose sąlygos, dar labiau užtęstų nuosavybės teisių atkūrimo į žemę procesą tiek miestuose, tiek kaimo vietovėse.

Priėmus Įstatymo projektą nebūtų įvykdytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, numatytas įsipareigojimas 2019 m. III ketvirtį užbaigti žemės gražinimo procesą, nors tai yra prioritetas Lietuvos valstybės uždavinys.

4. Konstitucinis Teismas taip pat yra pažymėjęs, kad nepagrįstas nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo terminų pailginimas (*inter alia* nevienkartinis pratęsimas), gali iškreipti patį nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo institutą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2010 m. gruodžio 22 d. nutarimas). Pažymėtina, kad atlyginimo už valstybės išperkamą žemę, esančią miestams priskirtose teritorijose, įskaitant žemę, esančią miestams priskirtose teritorijose po 1995 m. birželio 1 d., lygiaverčiu miško plotu kaimo vietovėje būdas jau yra numatytas šiuo metu galiojančio Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 16 straipsnio 9 dalies 1 punkto redakcijoje, tačiau terminai (2014 m. lapkričio 1 d.–2015 m. kovo 1 d. laikotarpis), per kuriuos piliečiai turėjo teisę pakeisti valią dėl atlyginimo būdo ir prašyti už minėtą valstybės išperkamą žemę atlyginti lygiaverčiu miško plotu kaimo vietovėje, jau yra pasibaigę (Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo

Nr. VIII-359 10, 16 ir 21 straipsnių pakeitimo 2014 m. rugsėjo 25 d. įstatymas Nr. XII-1150 (toliau – įstatymas Nr. XII-1150). Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nėra nurodyta jokių objektyvių priežasčių ar aplinkybių, dėl kurių piliečiams, turintiems teisę atkurti nuosavybės teises į žemę miestuose, antrą kartą turėtų būti nustatytas terminas, per kurį jie galėtų pakeisti valią dėl atlyginimo būdo ir prašyti už valstybės išperkamą žemę miestuose atlyginti lygiaverčiu miško plotu kaimo vietovėje. Siekiant neiškreipti paties nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo instituto, šie terminai galėtų būti atnaujinami tik ypatingais atvejais, kai būtų nustatomos neabejotinai objektyvios priežastys, sukludžiusios piliečiams, turintiems teisę atkurti nuosavybės teises į žemę miestuose, realizuoti savo teises įstatymu Nr. XII-1150 nustatytais terminais.

3. Įstatymo projekte siūlomas teisinis reguliavimas nesuderinamas su Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 2, 4, 5, 7 ir 11 straipsnių pakeitimo 2016 m. birželio 30 d. įstatymo Nr. XII-2584 nuostatomis, kuriose numatyta iki 2018 m. spalio 1 d. laisvos valstybinės žemės fonde esančius ir nepanaudotus nuosavybės teisėms atkurti valstybinių miškų sklypus, kurie yra įsiterpę į valstybinės reikšmės miškus arba su jais ribojasi, arba yra 5 ha bei didesni ir turi privažiavimo kelius, Vyriausybės nutarimais perduoti patikėjimo teise valdyti miškų urėdijoms, o kitus nuosavybės teisėms atkurti nepanaudotus valstybinių miškų sklypus perduoti aukcionuose.

Ministras Pirmininkas

Žemės ūkio ministras

Aleksandra Dovidaitienė
Aleksandra Dovidaitienė
 2018-05-23

Žemės ūkio ministerijos
 Teisės departamento direktorius
Antanas Burišius
 2018-06-05